

Қазақстан Республикасы ауылшаруашылық жерді пайдалану ауданы бойынша талдау

Орындаған: Матқасым Марал
Қабылдаған: Қиясова Л.Ш

- Кіріспе
 - Негізгі бөлім
 1. Алқаптардың құрамы бойынша ауыл шаруашылығы мақсаттарындағы жерлердің бөлінуі
 2. Өңірлер бөлінісіндегі ауылшаруашылық дақылдарының нақтыланған егістік алқабы
 3. Ауыл шаруашылығына арналған жерлер
 4. Пайдалы жер құрамы бойынша жер қорының бөлінуі
- Қорытынды
- Пайдаланылған әдебиеттер

Жоспар:

- Бүгінгі таңда жерге иелік етудің бірнеше түрі қатар кездеседі. Олар: жеке-меншіктік, мемлекеттік меншік және кооперативтік меншік. Ең көп таралғаны жерге жекеменшік иелігі, олар дүниежүзіндегі тауарлық ауылшаруашылық өнімдерінің басым бөлігін өндіреді.

Алқаптардың құрамы бойынша ауыл шаруашылығы мақсаттарындағы жерлердің бөлінуі

на 1 ноября 2015г., тыс. га

	Ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлердің жалпы ауданы Общая площадь земель сельскохозяйственного назначения	Оның ішінде В том числе								
		егістік жерлер пашни	көпжылдық екпе ағаштар многолетние насаждения	тыңайған жерлер залежи	шабындықтар сенокосы	жайылым пастбища	орман көлемі лесные площади	батпақ болота	су астында под водой	өзгелері прочее
Қазақстан Республикасы	100 835,4	24 292,8	85,0	2 481,6	2 077,8	68 362,5	1,5	162,9	242,4	3 128,9
Ақмола	10 564,9	5 615,6	5,2	442,2	153,3	4 331,5	0,1	2,2	2,2	12,6
Ақтөбе	9 767,3	538,4	1,0	447,0	168,7	8 470,7	0,1	6,5	17,7	117,2
Алматы	8 632,2	1037,7	20,4	60,4	209,6	7 114,0	-	6,9	6,9	176,3
Атырау	2 371,9	4,9	0,5	4,0	51,7	2 109,3	-	53,0	31,6	116,9
Батыс Қазақстан	5 753,5	537,9	1,7	455,5	352,2	4 355,9	0,1	0,2	2,7	47,3
Жамбыл	4 445,4	761,0	3,3	-	82,1	3 458,4	0,1	4,5	8,3	127,7
Қарағанды	14 238,3	1 100,8	1,9	303,2	224,8	12 189,4	-	6,4	40,1	371,7
Қостанай	2 439,1	156,6	0,5	42,4	40,8	1 697,7	-	2,1	3,7	495,3
Қызылорда	10 586,7	6 022,3	9,4	3,8	112,0	4 283,7	-	33,6	30,3	91,6
Маңғыстау	5 289,2	0,4	0,2	0,1	-	4 248,1	-	-	-	1 040,4
Оңтүстік Қазақстан	4 000,4	875,4	27,2	110,8	69,0	2 788,7	-	0,3	8,3	120,7
Павлодар	5 154,1	1 392,7	1,7	492,7	140,2	2 966,7	-	5,1	10,3	144,7
Солтүстік Қазақстан	7 228,5	4 815,9	2,7	72,5	16,3	2 079,1	0,2	41,1	70,8	129,9
Шығыс Қазақстан	10 342,1	1 429,5	2,3	46,6	455,5	8 261,2	0,7	1,0	9,5	135,8
Астана қаласы	12,7	1,8	1	0,4	1,6	6,9	0,2	-	-	0,8
Алматы қаласы	9,1	1,9	6,0	-	-	1,2	-	-	-	-

Өңірлер	бөлінісіндегі	ауылшаруашылық		дақылдарының		нақтыланған
		2011	2012	2013	2014	
шаруашылықтардың барлық санаттары						
все категории хозяйств						
Қазақстан Республикасы		21 083,0	21 190,7	21 271,0	21 244,6	21 022,9
Ақмола		4 659,7	4 758,4	4 724,4	4 832,2	4 687,5
Ақтөбе		731,0	719,5	650,6	623,8	501,4
Алматы		909,0	889,7	910,9	921,1	926,2
Атырау		6,3	5,2	6,0	6,5	6,8
Батыс Қазақстан		617,6	592,0	542,6	509,5	488,2
Жамбыл		513,8	527,3	543,4	580,5	587,7
Қарағанды		958,9	959,1	996,9	1 030,3	994,7
Қостанай		5 059,5	5 148,2	5 222,8	5 086,2	5 088,0
Қызылорда		164,0	159,8	157,5	158,4	167,8
Маңғыстау		0,8	0,8	0,4	1,6	1,6
Оңтүстік Қазақстан		733,1	742,2	774,3	782,4	775,8
Павлодар		1 063,1	970,8	1 082,3	1 042,5	1 145,0
Солтүстік Қазақстан		4 487,0	4 497,5	4 362,4	4 346,2	4 372,4
Шығыс Қазақстан		1 177,1	1 217,7	1 294,3	1 321,7	1 278,0
Астана қаласы		1,1	2,1	2,0	1,3	1,4
Алматы қаласы		1,0	0,6	0,2	0,3	0,4
ауыл шаруашылығы кәсіпорындары						
сельхозпредприятия						
Қазақстан Республикасы		12 894,3	12 922,9	12 922,2	12 826,2	12 771,7
Ақмола		3 598,5	3 632,6	3 644,4	3 721,4	3 630,4
Ақтөбе		464,2	446,7	414,3	356,6	294,3
Алматы		233,2	214,0	215,2	229,2	218,4
Атырау		2,4	1,4	1,8	1,8	1,3
Батыс Қазақстан		214,7	201,1	164,5	151,2	156,5
Жамбыл		107,1	111,8	102,2	97,0	84,7
Қарағанды		374,3	395,7	419,0	438,1	437,2
Қостанай		3 450,0	3 487,3	3 604,3	3 509,2	3 525,5
Қызылорда		85,1	78,5	71,3	67,3	61,8
Маңғыстау		0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Оңтүстік Қазақстан		236,0	238,9	247,4	247,8	230,0
Павлодар		356,5	343,3	404,4	366,2	432,6
Солтүстік Қазақстан		3 395,3	3 379,5	3 229,1	3 231,8	3 269,5
Шығыс Қазақстан		376,2	390,4	402,9	407,8	428,6
Астана қаласы		0,4	1,3	1,3	0,6	0,7
Алматы қаласы		0,3	0,3	-	0,1	0,1
шаруа немесе фермер қожалықтары						
крестьянские или фермерские хозяйства						
Қазақстан Республикасы		7 935,4	8 022,5	8 108,6	8 196,8	8 039,4
Ақмола		1 042,7	1 107,4	1 063,2	1 092,3	1 038,6
Ақтөбе		255,9	261,7	229,1	259,8	199,9
Алматы		632,0	635,7	655,6	658,5	674,0
Атырау		1,6	1,3	2,3	2,8	3,8
Батыс Қазақстан		393,4	381,3	368,1	351,1	324,0
Жамбыл		388,0	397,5	422,8	465,0	485,6
Қарағанды		577,6	556,3	570,8	585,3	550,5
Қостанай		1 599,6	1 651,4	1 608,8	1 568,6	1 554,4
Қызылорда		50,2	51,9	57,8	68,4	87,9
Маңғыстау		0,6	0,7	0,4	1,5	1,6
Оңтүстік Қазақстан		459,9	467,7	491,9	501,4	515,9

2015 жылы ауыл шаруашылығының пайдалы жерлерінің болуы бойынша жеке кәсіпкерлерді және құрылымдық бөлімшелерді есепке ала отырып, шаруа немесе фермер қожалықтарының топтамасы

	Ауыл шаруашылығы алабы бар шаруа немесе фермер қожалықтарының саны, бірлік	Одан													
		50 га дейін		51-ден 200 га дейін		201-ден 500 га дейін		501-нан 1 000 га дейін		1001-ден 10 000 га дейін		10 001-нан 20 000 га дейін		20 000 га жоғары	
		шаруа немесе фермер қожалықтарының саны, бірлік	а/ш жерлерінің жалпы алабы, га	шаруа немесе фермер қожалықтарының саны, бірлік	а/ш жерлерінің жалпы алабы, га	шаруа немесе фермер қожалықтарының саны, бірлік	а/ш жерлерінің жалпы алабы, га	шаруа немесе фермер қожалықтарының саны, бірлік	а/ш жерлерінің жалпы алабы, га	шаруа немесе фермер қожалықтарының саны, бірлік	а/ш жерлерінің жалпы алабы, га	шаруа немесе фермер қожалықтарының саны, бірлік	а/ш жерлерінің жалпы алабы, га	шаруа немесе фермер қожалықтарының саны, бірлік	а/ш жерлерінің жалпы алабы, га
Количество крестьянских или фермерских хозяйств, имеющих сельскохозяйственные угодья, единиц	из них														
	до 50 га		от 51 до 200 га		от 201 до 500 га		от 501 до 1 000 га		от 1001 до 10 000 га		от 10 001 до 20 000 га		свыше 20 000 га		
	количество крестьянских или фермерских хозяйств, имеющих сельскохозяйственные угодья, единиц	общая площадь сельскохозяйственных угодий, га	количество крестьянских или фермерских хозяйств, имеющих сельскохозяйственных угодий, га	общая площадь сельскохозяйственных угодий, га	количество крестьянских или фермерских хозяйств, имеющих сельскохозяйственных угодий, га	общая площадь сельскохозяйственных угодий, га	количество крестьянских или фермерских хозяйств, имеющих сельскохозяйственных угодий, га	общая площадь сельскохозяйственных угодий, га	количество крестьянских или фермерских хозяйств, имеющих сельскохозяйственных угодий, га	общая площадь сельскохозяйственных угодий, га	количество крестьянских или фермерских хозяйств, имеющих сельскохозяйственных угодий, га	общая площадь сельскохозяйственных угодий, га	количество крестьянских или фермерских хозяйств, имеющих сельскохозяйственных угодий, га	общая площадь сельскохозяйственных угодий, га	количество крестьянских или фермерских хозяйств, имеющих сельскохозяйственных угодий, га
Қазақстан Республикасы		1 030		2 526		4 704		5 940		24 804		2 830		2 161	
153 420	98 277	996,7	22 559	912,6	13 980	690,9	8 103	072,4	10 229	777,0	210	713,2	62	939,6	
Ақмола	3 725	268	8 751,9	1 399	166 448,8	1 040	340 022,3	503	358 243,5	503	1 173 331,7	11	140 818,0	1	20 299,0
Ақтөбе	4 023	136	3 566,0	699	91 809,5	944	332 673,5	756	584 195,2	1 423	3 847 527,9	49	659 954,9	16	590 276,5
Алматы	43 265	33 413	324 414,3	5 888	625 911,2	2 600	829 631,8	858	596 598,2	495	954 039,4	8	113 862,1	3	100 181,0
Атырау	1 751	579	13 509,8	467	58 167,2	300	109 215,8	184	139 706,0	215	517 249,0	5	71 854,0	1	20 450,0
Батыс Қазақстан	3 986	220	5 319,8	690	103 055,6	1 190	439 965,0	865	650 788,6	996	2 393 410,4	20	263 866,5	5	180 088,0
Жамбыл	15 957	11 697	145 763,0	2 435	261 278,7	1 009	323 269,3	438	305 891,6	371	813 377,0	5	58 866,2	2	62 201,0
Қарағанды	5 950	207	5 722,7	950	121 687,1	1 385	489 536,9	1 141	839 626,6	2 203	5 691 893,3	50	691 408,2	14	440 652,5
Қостанай	4 515	300	9 556,0	1 538	182 895,4	1 224	404 098,0	657	470 628,8	775	1 838 695,9	11	162 290,5	10	432 062,0
Қызылорда	2 437	705	17 394,4	850	97 513,7	427	143 352,0	224	161 922,9	221	510 009,9	6	82 106,7	4	99 256,0
Маңғыстау	988	196	2 886,5	60	7 904,7	208	89 845,8	240	207 140,9	279	646 173,0	4	49 267,7	1	23 300,0
Оңтүстік Қазақстан	49 990	45 749	387 691,4	3 089	319 357,0	829	255 928,1	220	150 654,3	102	171 202,9	1	15 709,3	-	-
Павлодар Солтүстік	2 748	483	8 573,5	565	68 043,4	549	196 044,6	465	347 883,3	668	1 583 112,8	15	197 358,2	3	113 561,6
Қазақстан	2 852	272	9 548,9	1 146	125 325,8	686	219 756,7	408	290 685,0	334	761 116,4	6	84 714,0	-	-
Шығыс Қазақстан	11 221	4 043	88 269,4	2 781	297 352,5	1 588	530 861,1	1 144	836 107,4	1 644	3 903 637,4	19	238 636,8	2	79 612,0

Ауыл шаруашылығына арналған жерлер

тыс. га

	2011	2012	2013	2014	2015	
Ауыл шаруашылығына арналған жер						Земли сельскохозяйственного назначения
оның ішінде:	93 727,4	93 428,2	96 278,3	98 580,2	100 835,4	в том числе:
заматтардың бау шаруашылығы мен саяжай құрылысын жүргізуге арналған жері						земли граждан для ведения садоводства и дачного строительства
азаматтардың шаруа қожалығын жүргізуге арналған жері	67,3	66,1	66,5	72,7	71,3	земли граждан для ведения крестьянского хозяйства
басқа да мемлекеттік емес ауыл шаруашылығы заңды тұлғаларының жерлері	48 695,3	50 935,2	53 984,5	56 795,4	58 390,9	земли негосударственных сельскохозяйственных юридических лиц
мемлекеттік ауыл шаруашылығы заңды тұлғаларының жерлері	43 489,3	40 985,8	40 840,8	40 353,1	40 673,6	земли государственных сельскохозяйственных юридических лиц
	1 475,5	1 441,1	1 386,5	1 359,0	1 699,6	

Пайдалы жер құрамы бойынша жер қорының бөлінуі

	Жалпы ауданы Общая площадь	Оның ішінде В том числе								
		егістік жерлер пашни	көпжылдық екпе ағаштар многолетние насаждения	тыңайған жерлер залежи	шабындықтар сенокосы	жайылым пастбища	орман көлемі лесные площади	батпақ болота	су астында под водой	өзгелері прочие
2011										
2012	272 490,2	24 632,9	117,2	4 547,7	5 189,9	187 690,7	13 170,2	1 102,6	7 704,3	28 334,7
2013	272 490,2	25 015,8	127,2	4 316,7	5 158,6	187 552,4	13 180,9	1 103,1	7 712,4	28 323,1
2014	272 490,2	25 015,9	131,5	4 378,8	5 148,4	187 467,9	13 259,2	1 101,7	7 707,0	28 279,8
2015	272 490,2	24 876,9	150,0	4 725,3	5 125,5	187 197,2	13 259,3	1 100,3	7 705,7	28 350,0
	272 490,2	24 934,7	151,2	4 798,4	5 131,1	186 526,6	13 682,3	1 134,9	7 712,3	28 418,7

- Жоғары дамыған елдердің көпшілігінде жер қорының біраз бөлігі ірі жер иеленушілердің — фермерлердің қолында шоғырланған. Оларға берілген орташа жер мөлшері — 40—50 га. Бірақ жердің басты қожасы — мемлекет. Мысалы, АҚШ-та жер қорының 1/4-і мемлекет меншігінде. Дамушы елдерде аграрлық қатынастар түрліше сипатты болып келеді. Азия мен Африканың бірқатар елдерінде жергілікті және сырттан әкелінген күрделі қаржыға негізделген ірі капиталистік шаруашылықтармен қатар феодалдық, тіпті ру-тайпалық қатынастары өлі сақталып калған шаруашылықтар да көптеп кездеседі. Ал Латын Америкасы елдерінде жер қорының көпшілігін помещиктік шаруашылықтың негізін құрайтын ірі жер иеліктері — латифундиялар меншіктейді, оларға берілген орташа жер мөлшері — 2—3 мың га. Бұрынғы ТМД мен Шығыс Еуропа елдерінде меншіктің жаңа түрлері енгізілуде

Қорытынды:

- 1. stat.gov.kz
- 2. <http://kaznews.kaztrk.kz/apta-kz>
- 3. <http://adilet.zan.kz/kaz>
- 4.
<http://www.aisgzk.kz/aisgzk/kz/content/5-3/>

Пайдаланылған әдебиеттер: